

## ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

### Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

#### ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

*(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)*

#### ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

##### 1<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι λόγοι για τους οποίους δεν υπάρχει ισότιμη μεταχείριση αντρών και γυναικών στον εργασιακό χώρο είναι οι εξής:

- Εθιμικοί ή άγραφοι νόμοι της (πατριαρχικής πιθανόν) κοινωνίας που επιφέρουν δυσπιστία, προκαταλήψεις και επιφυλακτικότητα για τις δεξιότητες των γυναικών στην εργασία.
- Οι προστατευτικές διατάξεις που αφορούν την ισότιμη αντιμετώπιση των γυναικών στην εργασία αποτελούν μικρό μέρος των κανόνων του Εργατικού Δικαίου.
- Η πρόωρη συνταξιοδότηση των έγγαμων μητέρων λειτουργεί ως μηχανισμός νομιμοποίησης και αναπαραγωγής στερεοτύπων για την αδυναμία του γυναικείου φύλου.

##### 2<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 10)

Η **σύγκριση** που υπάρχει διαχωρίζει και αντιδιαστέλλει τις γυναικείες με τις αντρικές επαγγελματικές ενασχολήσεις. Τα αντίστοιχα χωρία όπου διακρίνεται η εν λόγω σύγκριση είναι τα εξής: α) «υπάρχουν συγκεκριμένοι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας . . . Αντίθετα, στα κατασκευαστικά επαγγέλματα, στη βιομηχανία και στις μεταφορές έχουν μεγαλύτερη διείσδυση οι άνδρες». Χαρακτηριστική διαρθρωτική η λέξη: **αντίθετα**.

β) «Επιπλέον, οι γυναίκες συγκριτικά με τους άνδρες . . . λήψης αποφάσεων, ενώ εποπτεύονται κυρίως από άνδρες». Χαρακτηριστικές διαρθρωτικές φράσεις: **συγκριτικά, ενώ**.

γ) «Από την άλλη οι άντρες έχουν διπλάσιες πιθανότητες . . . όπως αυτό της καθαρίστριας». Χαρακτηριστική διαρθρωτική φράση **από την άλλη/σε σύγκριση**.

**Τα παραδείγματα** μπορούν να εντοπιστούν στα εξής χωρία:

«όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες, τα παραϊατρικά επαγγέλματα και η εκπαίδευση. Αντίθετα τα κατασκευαστικά επαγγέλματα, στη βιομηχανία και στις μεταφορές έχουν μεγαλύτερη διείσδυση οι άντρες».

«...επίπονα, άχαρα και κακοπληρωμένα επαγγέλματα, όπως αυτό της καθαρίστριας»

Η σύγκριση εξυπηρετεί την πρόθεση της συντάκτριας να τεκμηριώσει την άνιση μεταχείριση των γυναικών στον εργασιακό τομέα, όπου συχνά οι γυναίκες αποκλείονται άτυπα από επαγγέλματα κύρους, ενώ οι διευθυντικές θέσεις και αυτές με εξουσία και ισχύ καταλαμβάνονται αναίτια σχεδόν πάντα από άντρες. Τα παραδείγματα ενισχύουν την αποδεικτική δύναμη των προηγούμενων ισχυρισμών, διασαφηνίζουν τη σύγκριση που επιχειρείται και διευκολύνουν τον αναγνώστη να ταυτίσει προσωπικά του βιώματα και σκέψεις με όσα αναφέρονται στην παράγραφο ή και να προβληματιστεί για ανάλογες καταστάσεις.

### **3<sup>ο</sup> υποερώτημα (μονάδες 15)**

Μετατροπές:

- «επειδή η ισότιμη πρόσβαση και η εξέλιξη των δύο φύλων στην αγορά εργασίας δεν προεξοφλούνται στην καθημερινή πρακτική από τη νομοθετική ισότητα και τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις».
- «Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις τόσο οι ιεραρχικά προϊστάμενοι όσο και οι συνάδελφοί της αντιμετωπίζουν την εργαζόμενη γυναίκα με προκατάληψη, δυσπιστία και επιφυλακτικότητα ως προς τις γνώσεις και τις ικανότητες της».
- «Επιπλέον, από τις γυναίκες συγκριτικά με τους άνδρες κατέχονται θέσεις εργασίας με ελάχιστη αυτονομία, χαμηλότερο γόητρο, λιγότερη εμπλοκή σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων».

Το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που επιτυγχάνεται κατά την μετατροπή από ενεργητική σε παθητική σύνταξη (1<sup>η</sup> και 3<sup>η</sup> περίπτωση) είναι πως δίνεται περισσότερη έμφαση στο αποτέλεσμα της ενέργειας του υποκειμένου και έτσι ο λόγος γίνεται πιο σύνθετος και το ύφος πιο ουδέτερο και σοβαρό, ενώ με την μετατροπή από παθητική σε ενεργητική (2<sup>η</sup> περίπτωση) δίνεται έμφαση σ' αυτόν που ενεργεί και ο λόγος γίνεται πιο απλός. Επίσης, με την ενεργητική σύνταξη, η οποία φαίνεται ως επικρατέστερη στο κείμενο, προβάλλεται η γυναίκα και τα προβλήματα που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σήμερα στην εργασία συγκριτικά με τον άντρα. [Η ενεργητική σύνταξη είναι καταλληλότερη για το είδος του κειμένου (άρθρο) και την πρόθεση του συντάκτη του (να περιγράψει μια δυσμενή για τη γυναίκα κατάσταση στην εργασία και να προβληματίσει /ευαισθητοποιήσει τους αποδέκτες του μηνύματος αναφορικά με τις άνισες συνθήκες σε σχέση με τους άντρες)].

#### **ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)**

Η μητέρα εκπροσωπεί μια τυπική γυναίκα της εποχής, απόλυτα συμβιβασμένη με τα κοινωνικά στερεότυπα της προτεραιότητας του καλού γάμου για την κόρη της σε σχέση με την καριέρα της ζωγράφου ή της γηροκομής της από την παντρεμένη αδερφή «στα εισοσιεφτά μου . . . στεφανώματα/ να γεράσω απάντρευτη . . τα δαιμόνια της ζωγραφικής», εφόσον έμεινε στο ράφι. Είναι συντηρητική και αρνητική απέναντι στον σύζυγό της που είχε καλλιτεχνικές ανησυχίες και ως προς την προοπτική του ταξιδιού για σπουδές στο εξωτερικό για την κόρη της. Φαίνεται να την ενδιαφέρει μόνο η κοινωνική αποδοχή και όχι τόσο η ευτυχία του παιδιού της «ανησυχούσε πως . . . της ξενιτιάς». Ο πατέρας, από την άλλη, παρουσιάζεται ανεκτικός και ανοιχτόμυαλος απέναντι στις επιλογές της κόρης. Δεν διστάζει να κάνει μια μυστική συμφωνία μαζί της, ώστε η προίκα της να χρηματοδοτήσει τις σπουδές της «πως εγώ είχα συμφωνήσει . . . αυτής της προίκας». Είναι υποστηρικτικός στην κόρη του και θέλει να τη δει ευτυχισμένη και ολοκληρωμένη «και συναινούσε να πάω στα ξένα». Είναι αντίθετος με την κοινωνική και οικογενειακή καταπίεση.

Ο μαθητής / -τρια, ανάλογα με τα προσωπικά του βιώματα και τον χαρακτήρα του, μπορεί να συμφωνήσει με τον πατέρα ως πιο σύγχρονο ή με την μητέρα ως πιο παραδοσιακή, αρκεί να τεκμηριώσει την επιλογή του.